OCTOBER 1943.

NEERLANDIA

MAANDBLAD VAN HET ALGEMEEN NEDERLANDSCH VERBOND
UITGEGEVEN TE CURAÇAO, NEDERLANDSCH WEST-INDIË

DERDE JAARGANG OCTOBER 1943.

NEERLANDIA

ANV

MAANDBLAD VAN HET ALGEMEEN NEDERLANDSCH VERBOND

Uitgegeven door de Groep „NEDERLANDSCHE ANTILLEN".

Tevens orgaan van de afdeeling Curaçao van de **Kon. Ver. "Oost en West"**

Redacteur: W. Meijer.
Adres voor Groepsbestuur,
Redactie en Administratie
Scharlooweg 110, Willemstad TEL. 1089

Bankiers:
N.V. Hollandsche Bank-Unie
Maduro & Curiel's Bank

ONS MOEDERORGAAN VERSCHIJNT NIET MEER

Wij lazen in de „Amigoe di Curaçao" van 23 Juli j.l:

> „Het orgaan van het Algemeen Nederlandsch Verbond in tijdelijk bezet Nederland **„Neerlandia"** is opgehouden te verschijnen „wegens papierschaarste". Maar...............de N. S. B. geeft een nieuw blad uit: „De Landbouwer".
>
> „Neerlandia" in het vrije Nederland gaat rustig voort, al krijgt het te weinig medewerking. Juist nu het blad in het Rijk-in-Europa niet meer verschijnen kan, rust op ons in Curaçao de taak ons „Neerlandia" te steunen. Ook metterdaad".

Wij zijn de Redactie van de „Amigoe" dankbaar voor de laatste alinea, die ze uit eigen beweging en overtuiging, uit warme sympathie voor ons streven, toevoegde aan het, alleen slechts het feit constaterende persbericht, dat het oude „Neerlandia" voorlopig niet meer verschijnen zal. Met de conclusie zijn we het van harte eens, minder echter met de motivering er van.

Immers, de „Amigoe" is van mening, dat door het verdwijnen van het Haagse „Neerlandia" men zich nog meer aangetrokken moet gevoelen tot dit orgaan, men nog meer moet trachten er wat goeds van te maken.

Wij zien het verband niet. Het al-of niet verschijnen van het oude „Neerlandia" heeft **nu** met het doel van dit orgaan niets te maken. Het is niet zo, dat dit blad het oude aanvulde, een deel van diens taak voor het Westelijk Halfrond overnam en dat het nu die taak alleen vervullen moet.

Hoe de inhoud was van de laatste twee jaargangen van het „echte" „Neerlandia" is ons volmaakt onbekend. De aflevering van Juni 1941 is de laatste, die we langs een omweg ontvingen. Wie een nog „jongere" aflevering bezit, sture ze ons toe!

„Neerlandia" is niet ter ziele gegaan, omdat het niet voldoende medewerkers had. Het bezat er meer dan zijn naamgenoot hier!

En er was werk aan de winkel, mooi werk, goed werk, nationaal werk en ons oude blad heeft daar zeker een ruim aandeel in genomen. En het was niet in de eerste plaats papierschaarste, die het deed verdwijnen. De Duitsers hadden er eerst belangstelling voor, vonden het zelfs voor export geschikt met rood, wit en blauw in top toen mannen als De Vries er hun Grootnederlandse denkbeelden in verkondigden.

Maar de laatste jaren, al is het ons in feite onbekend: Wat zal ons Haagse orgaan op de bres gestaan hebben voor het zuiver houden van de Nederlandse Taal. Wat zal het de overal opduikende germanismen aan de kaak gesteld hebben. En het zal zijn lezers hebben getoond, hoe mooi het eigen land is en hoe goed vele instellingen en hoe groot

de energie van het volk. En in zijn historische artikelen zal het het krachtige verleden naar voren gehaald hebben — ter zee ook vooral — overal de vlag van Nederland: artikelen, die trots en moed in de harten deden blijven. „Neerlandia" zal nationaal geweest zijn, beperkter in doel, maar daardoor voor het land sterker.

Beperkter — en nu raken wij de tere kwestie. Er zijn er onder hen hier, die veel belang stellen in ons Verbond, enkelen, die lieten doorschemeren, dat de Redactie — bij dit graf gelegenheid zou hebben wat goed te maken............

Ze vinden nog steeds, dat deze Redactie in haar bespreking van enkele Oud-Neerlandia-artikelen onbillijk is geweest, te hard, te beperkt-van-geest of — wilt ge met Prof. De Vries spreken, — te klein-Nederlands.

Dat ze enkele medewerkers onrecht deed.

Dat ze de brede lijn niet zag, niet meer het grootse idee, dat steeds „Neerlandia" voor ogen stond.

Eigenlijk komt dat ook uit in een bespreking van ons Juni-nummer in de „Beurs-en Nieuwsberichten". Dit orgaan schrijft:

> „Het Juni-nummer van „Neerlandia" brengt een tweede hoofdartikel over „Ideaal en Verraad", twee, die in paradoxale zin toch wel iets gemeen hebben. Zonder ideaal wordt zelden maatschappelijk verraad gepleegd, pas het verraad, dat op opportunisme, bevrediging van machtshonger en machtswellust gebaseerd is, behoort tot in de kern te worden uitgeroeid. Aan dit soort verraad viel Nederland ten prooi............"

Dat Nederland aan dit verraad ten prooi is gevallen, is niet waar. Het zal zijn val enigszins verhaast hebben, maar ook zonder de N. S. B.-'ers hadden wij het gauw op moeten geven. Te veel Judaseer voor die zwartzieligen!

Het blad vervolgt dan:

> „Wat „Neerlandia" precies met verraad bedoelt, kunnen wij uit dit artikel niet bevroeden, terwijl wij het in een vorig artikel als etiket voor een misschien te onpas, maar toch zuiver Nederlands streven wat absurd vonden. Wat is verraad? Dat het Nederlandse A. N. V., waarvan het verschijnen van het orgaan dezer dagen door de Duitsers werd onmogelijk gemaakt, persé verraad zou plegen, kunnen wij niet aannemen. Ook een streven naar meer culturele toenadering tussen Nederland en Vlaanderen, zoals zelfs op Curaçao valt waar te nemen, lijkt ons geen verraad; zelfs lijkt ons het argument van de redactie van „Neerlandia", dat de tijd daartoe niet rijp zou zijn, een tè persoonlijke kijk. Het is een onderwerp dat wel wat meer dan een enkelvoudige beschouwing verdient".

Inderdaad! Deze Neerlandia-redacteur heeft zijn oordeel gegeven, waarbij hij zich hard en vast met beide benen in deze tijd geplant heeft. Dat de Mens hiermee niet tevreden is, spreekt, gelukkig, vanzelf. Echter, Mac Donald was ten slotte naar Hitlers hart.

En dus nogmaals: we weten niet wat er de laatste jaren in het oude „Neerlandia" geschreven is, maar àls het getheoretiseer over Groot-Nederland in dezelfde toon is doorgegaan, dan is het maar beter, dat het afgelopen is.

En — bij de open groeve - verzachten we niets van alles, wat we schreven.

Maar we brengen onze eerbiedige groet en hulde aan die sterke kameraden en medewerkers, die zuiver- en krachtig Nederland hoog gehouden hebben - in „Neerlandia" - in Nederland zelf!

Wij hebben hetzelfde te doen buiten de grenzen: het ontbrekende besef, dat het nodig is, is onze bestaansgrond. Dat „Neerlandia" in Den Haag moest verdwijnen, moge, hopen we, zijn trots zijn. Als het òns overkwam - onze schande!

Wij kunnen hen, wie de wapenen thuis uit de hand gestoten werden, dan pas later vast in de ogen kijken, als wij de onze steeds scherper wetten. Dat wij dit vrij mògen, maakt ons werk moeilijker.

Toch is de in druk gedijde kracht de hoogste niet, al kan ze de grondslag leggen tot nieuw leven.

De grootheid onzer zeventiendeeuwse scheepvaart ligt niet alleen hierin, dat de Nederlanders overal heenvoeren, maar dat velen blèven varen, ook als de buidel vol was. Niet behoeven - en tòch doen: dàt is prestatie.

Ons „Neerlandia" moet hièr uit leven. Dàt maakt het zo moeilijk. Ook voor de andere tijdschriften. Samen vormen zij niet het geestelijke leven, maar ze zijn er de uitingen van. Graadmeters van wat er leeft aan cultuur. Aan behoefte aan iets hogers in deze vlakke wereld van Dr. Cijfer.

Als het verdwenen „Neerlandia" zijn laatste jaren goed gebruikt heeft, dan heeft het zijn werkingssfeer binnen de landspalen gehouden. Dan heeft het die niet in 't Zuiden overschreden, noch heeft het verhaald, hoe ook in de zeventiende eeuw de Nederlanders „reeds" hielpen bij de reorganisatie van Rusland. Dat hebben ze overgelaten aan het nieuwe blad „De Landbouwer"...............

Over wat Nederland presteerde in Amerika moest het oude blad wel zwijgen.

Het tegenovergestelde is het geval met de enkele Nederlandse tijdschriften in onze vrije staatsdelen. Die verbreden zich juist meer en meer - naar lezerskring en naar inhoud. En het is van veel meer belang, dat zij leven en invloed oefenen, dan dat het Haagse „Neerlandia" tijdelijk ophoudt.

Want Nederland zal tòch wel herrijzen, maar

van groot belang is, hoe sterk het, niet alleen in Europa, maar ook in de wèreld zijn zal.

Voor „provinciale" landjes wordt het àl moeilijker in de toekomst.

Dat het goede Nederlandse woord, buiten het Moederland gedrukt en ver verspreid, dat bindt en bewust houdt eigen nationale waarde, hiervoor dan aan kracht en inhoud moge winnen.

En - daarnaast als graadmeter - van sterke Nederlandse invloed, cultureel en economisch, getuigen mag.

EEN „BELANGRIJKE" REDEVOERING

In de Amerikaanse bladen heeft het verslag ener redevoering gecirculeerd van een lid van het Republikeins-Nationale Comité, dat, zodra het door de geallieerde pers werd overgenomen (Engelse en vrije Nederlandse en Franse bladen) niet heeft nagelaten heel wat stof te doen opwaaien en als een „hoogst belangrijke" redevoering werd aangemerkt. Het lid van het Republikeins-Nationale Comité, dat deze redevoering voor zijn medeleden te New-York heeft afgestoken, is een zekere mijnheer **C. Budington Kelland** en hij heeft op echt republikeinse wijze uiteengezet, hoe de Verenigde Landen na de oorlog met Amerika moeten samenwerken. Allereerst stelde hij vast, dat een hechte samenwerking tussen Noord-en Zuid-Amerika noodzakelijk is. Hierover zegt hij woordelijk:

> „De samenwerking tussen alle landen van Noord-Amerika en de zusterrepublieken van Zuid-Amerika moet leiden tot een harmonieuze overeenstemming. Zij moet zowel militair als economisch zijn, maar haar eerste en voornaamste voorwaarde moet wezen, dat alle landen van Vuurland tot de Noordelijke streken van Canada, zich hecht aaneensluiten en elk hulpmiddel bijdragen tegen een invàl, tegen elke poging om Amerikaans grondgebied te veroveren. Dit is niet slechts goede nabuurpolitiek, het is de politiek van Amerikaanse solidariteit tegen elk niet-Amerikaans land, dat de territoriale onschendbaarheid van enig Amerikaans land, groot of klein bedreigt".

Tot zover spreekt Kelland niet over de Engelse, Franse en Nederlandse bezittingen in de Caraïbische Zee en Zuid-Amerika en men zou, na het bovenstaande gelezen te hebben, kunnen menen dat de hier aanbevolen Amerikaanse samenwerking en solidariteit zich zou uitstrekken tot deze aan vrienden behorende bezittingen, maar Kelland gaat verder:

> Indien het **kan,** moeten we door vriendschappelijke onderhandelingen verkrijgen, maar indien het **moet,** door **bezetting,** al die punten, eilanden en bases, welke de verdediging van de Verenigde Staten zullen volmaken".

Reeds hier spreekt Kelland bedenkelijke taal. Een bevriende natie die ons zó dringend van haar vriendschap wil overtuigen, dat zij er bij voorbaat reeds bedreigingen met bezetting aan toevoegt, doet ons Nederlanders onwillekeurig denken aan de politiek van Hitler, die op dezelfde wijze zijn buren zijn twijfelachtige vriendschap opdrong. Maar Kelland heeft hiermede nog lang niet alles gezegd, hij vervolgt:

> „De Stille Oceaan moet een „Amerikaans Meer" worden voor de veiligheid van de wereld en met betrekking tot de Atlantische Oceaan moeten wij door verdrag of bezetting al zulke eilanden of gebieden verkrijgen als wij nodig achten voor onze veiligheid. Wij moeten bases hebben te Dakar, Casablanca en IJsland en wij moeten voortgaan onze basis op het eiland Bermuda te volmaken. Ook moeten wij de verdediging van onze Zuidelijke kusten en het Panamakanaal nader onder de ogen zien"!

Men behoeft er zich niet over te verwonderen, dat de verbonden volken die grote belangen hebben in de hierboven genoemde gebieden, na lezing van deze woorden, zich onwillekeurig gaan afvragen of de Verenigde Staten, bij monde van den Heer C. B. Kelland, voornemens zijn na de oorlog geheel alleen en ook **uitsluitend in hun eigen belang,** de verdediging van de halve of desnoods de gehele wereld op zich te nemen. De nauwe samenwerking met Zuid-Amerika, het blijkt duidelijk uit Kellands betoog, is alleen bedoeld ter beveiliging van de Verenigde Staten, want de vriendschap der Zuidelijke staten en de veiligheid van deze is een levensbelang voor Noord-Amerika. De Stille Oceaan als het „Amerikaanse Meer" doet ons Nederlanders onwillekeurig denken aan de

UIT HET VERDWENEN „NEERLANDIA"

Bij het nog eens doorbladeren van het laatste nummer, dat we ontvingen (Juni 1941!) trof ons het volgende gedichtje van J. Engelman uit een boekbespreking door **Van Son:**

Hardnekkig is de mens geschapen,
Hoe zwak zijn lichaam schijnt
Onsterflijkheid gaf hem tot wapen
De geest, die niet verdwijnt.

Die geest is nimmer te beperken,
Die geest zal, recht en slecht,
In mensen gans opnieuw gaan werken,
Als men hem heeft geknecht!

befaamde Nazilandkaart van Europa, waarop de Noordzee „das deutsche Meer” heet. De Atlantische Oceaan in de lengte en breedte bezaaid met Amerikaanse bases, die door verdragen of bezetting verkregen zijn en de Amerikaanse bases in Frans-Afrika (Dakar, Casablanca), op IJsland, enz. doen ons geloven, dat de theorieën van Hitler den Heer Kelland naar het hoofd zijn gestegen. Maar met het bovenstaande heeft hij nog niet alles gezegd, want hij besluit:

> „Wij moeten als het kan een billijke regeling treffen voor het verkrijgen van **de eilanden die tot de Europese landen behoren in de Caraïbische Zee.** Deze eilanden zijn thans in het bezit van onze vrienden en bondgenoten, doch wij moeten vriendschappelijk en met groot vernuft samenwerken om een plan uit te werken, waardoor met een juiste vergoeding in geld of op andere wijze het eigendomsrecht aan ons wordt overgedragen. Wij moeten de strekking van de **Monroe-doctrine** bij die schikking uitbreiden. Zij verklaart thans, dat geen land overzee nog mèer Amerikaans grondgebied kan verkrijgen. Laat ons op vriendschappelijke wijze, met milddadigheid en in billijke overweging, trachten het bezit te verwerven voor ons zelf en voor onze Zuid-Amerikaanse buren of voor de inwoners van die gebieden als onafhankelijke Staten, elk stuk Amerikaans grondgebied, waar thans de vlag wappert van landen overzee”.

Zowel de Engelse als de vrije Nederlandse en Franse pers hebben zich - zeer terecht - wel gewacht, met al te veel ophef op deze merkwaardige woorden te reageren. Des te heftiger was echter de reactie bij het grote publiek. De conclusie der openbare meening kwam hierop neer: „Amerika zal na de overwinning de lakens uitdelen. Inplaats van de slaven van Hitler worden wij de vazallen van Roosevelt!”

Het is juist tegen deze laatste opvatting, die in bepaalde kringen steeds meer veld wint en die op de duur de vriendschap die thans tussen de verbonden volken heerst, zeker zal doen vertroebelen, dat we met klem willen protesteren.

Het grote publiek, welks voornaamste nieuwsbronnen de radio en de dagbladen zijn, vraagt zich bij het vernemen van een sensationeel bericht maar al te vaak niet af, **wie** deze opzienbarende woorden gesproken of geschreven heeft.

Het stelt zich tevreden met **wat** er gezegd is, zonder er zich al te veel om te bekommeren, **wie** het gezegd heeft. En in verband met bovenvermelde „belangrijke” redevoering is het juist van zo groot belang er rekening mede te houden, **wie** deze gehouden heeft en **tot wie** hij gesproken heeft. Wanneer wij dan vaststellen, dat hier een lid van het Republikeinse Nationale Comité gesproken heeft tot zijn medeleden; dat dit comité tot de meest nationalistische (en minst democratische) instellingen van Amerika behoort en vóór de Verenigde Staten de oorlog ingingen, dit comité alle middelen heeft aangewend om het land uit de oorlog te houden, uitsluitend uit de overweging, dat het er voor Amerika niet op aan kwam of heel Europa (Engeland incluis) door Hitler zou worden onderworpen, want dat Amerika zelf voor Hitler tòch onbereikbaar was en men met hem gemakkelijk tot een vriendschappelijke overeenstemming kon komen, dàn kan men, grotendeels gerustgesteld, begrijpen uit welke hoek de wind waait.

Mocht het voor Amerika noodzakelijk blijken om gebieden in dit werelddeel, die aan een bevriende natie overzee behoren, te verdedigen of er bases aan te leggen voor de Amerikaanse marine, dan kan dat immers op vriendschappelijke wijze geschieden, want wij willen niets liever dan met onze bondgenoten uit deze oorlog, blijven samenwerken voor wederkerige veiligheid en voor de wereldvrede. Er zal dan ook voor de Verenigde Staten geen enkele reden bestaan om deze gebieden uit veiligheidsoverwegingen te kopen of te bezetten.

Wat het „verkopen” van onze gebieden betreft, hiervoor zouden wel zeer bijzondere redenen moeten zijn: noch Engeland, noch Frankrijk, noch Nederland zullen bereid zijn, hetgeen in eeuwen is opgebouwd, vaak met het bloed van de besten hunner zonen, voor Amerikaanse dollars van de hand te doen. Trouwens niemand gelooft (waarschijnlijk met uitzondering van Kelland en zijn medeleden) dat Amerika dergelijke practijken van ons eist of verwacht. Onlangs nog heeft Roosevelt het tegendeel verklaard: Het Nederlands grondgebied zal overal geëerbiedigd worden. Amerika is deze oorlog niet ingegaan om zijn gebied uit te breiden, maar juist om aan de grenzenloze roofzucht van zekere dictatoren een einde te maken.

Nu willen wij niet beweren, dat, wanneer dergelijke sensationele berichten in de pers verschijnen, wij ze zonder meer moeten negeren. Wat Kelland verkondigt, vertegenwoordigt wel degelijk de opvatting van een bepaalde Amerikaanse politieke groep. Zeer zeker moeten we er tegen protesteren en er op wijzen dat dergelijke dreigementen geen goed zullen doen aan de internationale samenwerking. Vóór alles echter, moeten wij bedenken dat ons protest niet gericht is tegen de Amerikaanse regering of het Amerikaanse volk, maar slechts tegen een politieke minderheid en dat, als het er op aan komt, wij juist die democratische regering, dat volk aan onze zijde hebben. In dit licht bezien, zullen wij deze „belangrijke” redevoering op haar juiste waarde kunnen schatten.

M.B. Coelho.

SPROKKELINGEN

De Nieuwe Gids †

De Nieuwe Gids is ter ziele. „Wegens papiergebrek" heette het en ditmaal zal dat ook wel zoo zijn, want het blad mocht al jaren fascistophiel heeten: de verheffende, door (lotisico) loterijen rijk geworden, gebroeders Haighton hadden er financieele en redactioneele zeggingschap over gekregen.

Op zijn oplaag kon het blad niet teren. In 1938 bedroeg het totale aantal abonné's...... 215.

Over zijn verdwijnen zij daarom niet getreurd. Alleen den naam had het maandblad nog gemeen met de verhevenheid en de verrukking die ééns verbonden waren aan den klank en het begrip „Nieuwe Gids": de herleving der Nederlandsche letterkunde uit den schijndood van valsche rhetoriek; het geboren worden van de waarachtigheid, de kracht en de schoonheid der Nederlandsche taal uit de dorre aarde der meest pathetische rederijkerij.

De (oude) Nieuwe Gids wees den weg naar de brandende verrukkingen om Willem Kloos' vers, de machtige, striemende geeselingen van van Deyssels kritiek, de schrijnende „binnenhuiskunst" van Aletrino, het waardige, eerlijke proza van een Frans Netscher en een Jacobus van Looy.

Dit alles was aireeds lang „overwonnen". De letterkunde, als àl het eeuwige, verjongde zich in vele gedaanten en fasen.

Het verdwijnen van de Nieuwe Gids is niet te betreuren.

Maar zijn **naam** gaf aanleiding bij deze groeve een korte wijze stil te staan.

Democratie zal het zijn!

In de kranten stond een stuk uit het Nederlandsche sluikblad „Het Parool", waarin dit blad zich uitte over wat na den oorlog met de verraders moet geschieden. Het schonk groote voldoening juist in **dit** blad, dat **in** Nederland verschijnt en welks redacteuren met den dood voor oogen werken, een democratische (dat is: rechtvaardige) procedure van berechting bepleit te zien.

„Het Parool" verzet zich krachtig tegen het denkbeeld „Bijltjesdag".

Bij alle verkwikking van de duidelijk-naderende overwinning der geallieerden, bij het heerlijk gevoel dat het heft nu in handen der onzen is gekomen, ervaren wij de weinig-heerlijke **on**verkwikkelijkheid van de hardste schreeuwers en de luidste geestdriftelingen, van de strengste eischers der krachtigste maatregelen, die vóór het getij ten gunste keerde, juist de zwakste, stilste en hachelijkste onzer broeders waren. Hùn geestdrift voor onze zaak nù is niet zeer overtuigend. En hun luidheid pleit niet voor hun begrip van **ons** inzicht.

Het zijn deze zwakke broeders, deze onhandige camoufleurs, die achter het rookscherm van hun nieuw-verworven vaderlandsche geestdrift, een goed stuk willekeur door het na-oorlogsche herstel willen roeren.

Dit is: crypto-fascisme.

„Het Parool", kenmerkend voor de in Nederland aangehangen denkbeelden, eischt **democratie.**

En **democratie** zal het **zijn.**

Niet sidderen, broeders, neo-vaderlanders!

Al doende leert men.

Onlangs is een groot aantal Nederlandsche burgemeesters op staanden voet ontslagen. „Oneervol" in het oog van de Duitschers. Met hoogste eere voor **ons.**

Eén naam in de rij trof mij zéér: die van Louis de Bourbon; burgemeester van Oss.

De Bourbon, wellicht nazaat in rechte linie van het Fransche Koningshuis de Bourbon, zwak doch zuiver dichter, stond ééns in de rijen van het nazisme. Van het Verbond van Dietsche Nationaal Socialisten: Verdinaso. Hij was een der mannen rondom het tijdschrift „Roeping", dat zwart-roode glanzen vertoonde. Vrij spoedig na de komst der Duitschers in Nederland werd de Bourbon bevorderd van burgemeester van het liefelijke, doch kleine, Escharen, tot burgemeester van het minder-liefelijke doch belangrijker Oss.

En nu: „oneervol" ontslag op staanden voet.

Er zijn er méér, die, al doende, geleerd hebben.

Ons tot vreugde.

Hun tot eere.

„Opdat God ons Volk moge sparen"

Nederland strijdt, onder de hiel van den Verdrukker, een machtigen strijd om de vrijheid te herwinnen.

Nederlanders buiten Nederland, onze groote Koningin vóóraan, doen **alles,** met inzet van **alles,** om Nederland en Indië te bevrijden uit de macht van den vijand.

Op Aruba - klein deel van het groote Nederlandsche Rijk - zegt de heer S. N. Ecury (zie Amigoe di Curaçao van 28 September 1943) o.a. het volgende over de kwestie van het zenden van Arubaansche schutters buiten Aruba:

> „Aruba zal nooit ophouden te weenen, indien dit treurig bericht bewaarheid zal worden. De tranen zullen nooit uitdrogen. Als jullie dit geval in ernst overwegen, zullen jullie harten uitdrogen van verdriet en niet alleen beveel ik jullie aan om lid te worden van de Arubaansche R. K. Unie, opdat wij dan zien kunnen wat wij gezamenlijk kunnen doen, maar ik beveel jullie ook aan om veel en vurig te bidden, veel offers en boetvaardigheid te doen, opdat God ons volk mo-

ge sparen voor zulk een verschrikkelijk ongeluk".

Ik vermeld deze woorden opdat niet vergeten worde, wat niet vergeten **mag** worden. Opdat de heer S. N. Ecury geboekstaafd blijve in de annalen der Nederlandsche historie, gedurende een harer hachelijkste tijdperken. Opdat men wete waarvóór de heer S. N. Ecury cum suis „veel offers" willen brengen en waarvoor **niet.** Opdat Nederland wete wat het aan zijn ecuristen heeft.

E.

IETS OVER DE BOVENWINDEN

ISAAC LAMONT OP ST. EUSTATIUS: Juli 1701 - Dec. 1703 — Juli 1709 - Dec. 1709

De naam Iscaac Lamont verscheen voor 't eerst in de geschiedenis der Bovenwindse eilanden, toen in Mei 1700 een zogenaamde" onderkruiper" of „interlooper" het anker liet vallen in de tegenwoordige Gallows Bay ten Oosten van Oranjestad, St. Eustatius.

Onderkruipers schijnen schepen te zijn geweest, die slaven, op andere eilanden of schepen geroofd, naar de dichtbij gelegen havens brachten, waar ze hun levende vrachten tegen een zeer lage prijs kwijt raakten. Deze soort van handel was verboden, aangezien de verschillende W. I. Compagnieën, die handel in slaven dreven, door deze concurrentie zwaar leden. Aan de bovenvermelde „onderkruiper" werd door Commandeur Salamonz, een man van hoge leeftijd, bevolen direct 't anker te lichten en te vertrekken. Op de rede echter lag geen enkel schip van de W. I. Compagnie om dit bevel kracht bij te zetten. Nu vroeg Salamonz aan Lamont, oud-Commandeur van Bonaire (1695), die later handel dreef op de Bov. eilanden in paarden en vee, en die toen juist op 't eiland vertoefde, zijn bark te leen om het schip te dwingen.

* * *

Lamont werd in Mei 1701 benoemd tot Commandeur van St. Eustatius, waar hij aankwam op 16 Juli 1701.

Bij het aanvaarden van zijn nieuwe post vond hij de drie eilanden, vooral wat hun verdediging betrof, in een bijna hopeloze toestand. De wegen waren slecht; vele forten leken wel ruines. Hij wendde zich onmiddellijk tot de Heren in Amsterdam met het verzoek zo gauw mogelijk de eilanden te doen versterken: de forten te herstellen, en vooral St. Maarten van grotere garnizoenen te voorzien. Ook vroeg hij om enkele schepen, aangezien vrijbuiters in de naburige wateren dagelijks kruisten en plunderden. Het verzoek werd gewoonweg terzijde gelegd, een methode, die de Heren in Amsterdam gewoonlijk bij adviezen en verzoeken van Commandeurs toepasten. Zo was het advies van een bestuursman al weer in de wind geslagen.

Lamont wees er op, dat het de moeite waard was vooral de zoutpannen, de indigo en suikerplantages op St. Maarten (de laatste leverden per jaar — 300,000 pond suiker) vrij van elken vijand te houden.

Aangezien de Heren te Amsterdam geen gehoor gaven aan het ophoudelijk aandringen op versterkingen, verloor Lamont alle belangstelling in de Compagnieszaken, en ook in de Compagniesplantages, welke „zoo deerlijk verwaarloosd waren, dat er geen schaap, geen varken, geen veer van een hoen te bekennen viel". Lamonts eigen plantages echter bloeiden en brachten ruime winst op.

Zijn eigen barken namen ook menig vijandig schip of de kostbare vracht van de vrijbuiters, die in de buurt van de drie eilanden loerden of kruisten. In de buurt van Marigot werd zijn eigen bark, de juffrouw Aletta, naar zijn vrouw genoemd, eens aangevallen door zes vrijbuiters. Zij ontkwam echter „omdat zij zulk een voortreffelijke zeilster was".

Men beweerde zelfs, dat Lamont het geld van de Compagnie tot eigen voordeel aanwendde en dat zijn boeken „blijken droegen van inhaligheid". Door wantrouwen en verdenking ontstonden spoedig gespannen relaties tussen Bewindhebber en Raad. In Dec. 1703 verschenen in de presidentskamer der W. I. Comp. 5 der raadsleden- waaronder de gewezen Commandeur Donker- die opzettelijk naar Amsterdam waren gereisd „om zich te beklagen over de kwade directie van Commandeur Lamont".

Lamont schilderde de toestand der 3 eilanden zoo zwart af dat de Comp. hem naar deze gewesten terugzond in de oude functie van commandeur.

* * *

Op de 6de Mei 1709 keerde hij als overwinnaar op St. Eustatius terug. Men zegt, dat op reis van Curaçao naar St. Eustatius „De Juffrouw Aletta", waarop hij met zijn familie naar St. Eustatius voer, slaags met een Franse kaper raakte, die hij geweldig toetakelde.

Zoo kwam Lamont op St. Eustatius dubbel triomferend en met buit er bij, terug.

Intussen waren de Franse stroop- en sneltochten naar de naburige eilanden veelvuldiger en barbaarser geworden.

In 1706 hadden de Fransen verschrikkelijk op St. Kitts en vooral op Nevis- waar ruim voorziene magazijnen waren- huisgehouden. Woningen en pakhuizen waren in brand gestoken of geplunderd, het vee gedood, en meer dan 5000 slaven buitgemaakt.

„Geen wonder", schrijft Dupesoy, „dat de gegoede lui van de naburige eilanden, en vooral de

Statianen, hun goederen en slaven naar het Deense St. Thomas zonden, niet wetende wie aan de beurt zou komen". (Zie ook Gesch. van de Ned. Bovenwindsche eilanden in de 18e eeuw, blz. 28, door Prof. Dr. L. Knappert).

Deze vrees was niet ongegrond, want de 24ste Nov. 1709 zond de gouverneur van Nevis een expres, „dat er 14 à 15 zeilen in het zicht van het eiland Montserrat waren, waardoor al de naburige Engelse eilanden gealarmeerd werden, niet wetende wiens lot het zou zijn om door den vijand aangevallen te worden".

Lamont, pas uit Nederland teruggekeerd (Mei 1709) was met de bewapening nauwelijks begonnen. De verwaarloosde en vooral armoedige toestand van zijn eiland maakte hem zelfs wat optimistisch- St. Eustatius was de moeite niet waard om aangevallen te worden- zoodat hij bovenvermelde noodkreet negeerde, en zelfs alle waarschuwing in de wind sloeg.

De storm barstte echter plotseling, en met alle geweld op arm St. Eustatius los. In de nacht van 24 Nov. lieten een aantal Franse schepen onder De Plessis, Gaschet en Desmarais het anker in Dcmmelingdijk (Tumbled-down-Dick Bay) vallen. Ongeveer 250 man werd aan land gezet. Deze beklommen de steile oevers van de baai, hakten een pad door het bosch van Kleine Berg en Pilothill, en bereikten spoedig de stad „Ze ontmoetten nergens tegenstand". In de stad gekomen joegen ze de inwoners, die in slaap waren, uit hun huizen. Lamont, die in de vroege morgen het lossen van vele schoten had gehoord, „sloop in een kamerjapon", vermoedende, dat er iets verkeerds aan de gang was, „de open poort van Fort Oranje binnen waar hij de witte vlag door de vijandelijke troep gehesen, zag wapperen". De mensen van de stad en de plantages, die geen flauw besef van de toestand der verdedigingsmiddelen hadden, waren al naar de bergen gevlucht. De Franse kapitein Du Pleissis greep Lamont bij de keel en schreeuwde, dat hij voor zijn zorgeloosheid en lafheid verdiende gehangen te worden. Du Pleissis, „who wished to celebrate his triumphal entry by way of cannonfire", (Dupesoy) beval de kanonnen te laden, doch toen zijn mannen deze wilden afschieten, bleek geen enkele goed te zijn, waarop een oude negerin, Rebecca opmerkte (een legende van Dupesoy) dat Lamont nooit kanonnen gebruikte, maar dat de vijand gewoonlijk afgeschrikt werd door hier en daar zakken as in de lucht te strooien, terwijl gelijktijdig een paar sterke knechten met groote zwepen klapten en zo'n lawaai maakten, dat de vijand afdroop („he scared the sea-crows off with a feather"). Dit maakte den Fransen kapitein ze woedend, dat hij Lamont bij de kraag van zijn nachtgewaad pakte, hem op een grote steen zette en schreeuwde: „Lamont moet door de vrouwen gestenigd worden".

Op de derde dag kwamen vrouwen en kinderen uit de bergen, waar zij zich schuilgehouden hadden, naar het fort om bescherming zoeken tegen de zware Novemberregens die plotseling waren losgebroken. Ze wrongen de handen van wanhoop en riepen: „Lamont, in wat droevige staat hebt gij ons gebracht!" Lamont schaamde zich zo, dat hij „niet wist waar hij zijn hoofd bergen zou", maar de Fransche conquistadores waren onverbiddelijk. Ze bonden Lamont aan een lantarenpaal vast, vernielden daarna het fort,. bliezen het kruit op, brandden de kerk af (deze lag ook in het fort), wierpen de kanonnen over de klip (schrijver heeft in 1927 vele dezer oude kanonnen aan de voet van Claesghat en op het strand uit de grond gehaald), lieten suikermolens en pakhuizen in vlammen opgaan, doodden het vee en wierpen de krengen in de regenbakken, zodat er geen regenwater meer was te verkrijgen, en een ondragelijke stank er uit opsteeg.

„Zo iets schandelijks" zegt Dupesoy D., „is er nooit in Westindië geschied". Toen het kruitmagazijn in de lucht vloog, kwam een steen op het linkerbeen van een jongeman, Jan Gaeck geheten, terecht, zodat hij niet meer lopen kon maar op handen en voeten moest kruipen. Desmarais, die juist bij de poort verscheen, schreeuwde „in broken Dutch": „Verrader! 't Is hie, die ons hier gebrokt heft! Dot ees zien straf, omdat hie Eustache verraden heft!"

Op Zondag, 1 Dec. keerden de rovers naar Martinique terug na van de arme inwoners alles te hebben geroofd behalve de kleren, die ze aan het lijf droegen, en dat was alleen, omdat ze in nachtgewaad waren.

* * *

Al sinds lang is de Iscaac-Lamontweg op St. Eustatius verdwenen. Met de aardschuiving van 1902 (1904?) is hij neergestort om als het ware een schijnverdedigingswerk te vormen aan de voet van de tegenovergestelde zijde (de westzijde) van de Ghat, de spelonk waarin de oude afgedankte kanonnen van Lamont door de Franse vrijbuiters geworpen waren. Met deze weg verdween op de Bovenwindse eilanden, „the last reminscences of a commander who won but laurels of contempt and bitter indignation from the hearts of an ever despairing people".

S. J. Kruythoff.

VESALIUS EN JAN JOEST VAN CALCAR

Het heeft natuurlijk direct mijn aandacht getrokken, dat het Noordamerikaanse weekblad „Time” van 9 Augustus platen had uit „De Humani Corporis Fabrica” van Andreas Vesalius, al was het alleen maar, omdat dezelfde platen op mijn spreekkamer hangen. Een artikel bij de platen, vol bewondering voor het werk door Sir W. Osler „the greatest medical book ever written” genoemd, heb ik om bijzonderheden over Vesalius te lezen, doorgenomen. Het viel mij op, dat er met geen woord gerept werd over het feit, dat Vesalius en zijn werk uit de Nederlanden stammen.

Hij was een Brusselaar, geboren 1514, en studeerde, volgens de Katholieke Encyclopedie, eerst in Leuven, daarna in Parijs, om vervolgens in Padua te promoveren.

„En het is evenmin toevallig — in verband met de nuchtere aard van den Nederlander, - dat op de drempel van de nieuwe tijd de bij uitstek practische wetenschap der medicijnen de eerste grote beoefenaar vond in den Brusselaar Vesalius (gestorven 1564)”, lees ik bij Jan Romein in **„De Lage Landen Bij De Zee”**, terwijl verderop Vesalius voorkomt in de volgende passage:

> „Eén wetenschap was er, die om begrijpelijke redenen altijd op een brede publieke belangstelling voor haar nieuwe vondsten kon rekenen: de medische. Ook hier had het humanisme de overgang van redenering naar onderzoek gebracht, in deze meest toegepaste van alle wetenschappen niet alleen tegen een eeuwenoude traditie en de bedreigingen der ketterjagerij in, maar ook ten spijt van taai vooroordeel en bijgeloof. Tot kort voor 1600 was het medisch onderwijs aan de universiteiten, ook aan een beroemde medische faculteit als die te Montpellier, bijna uitsluitend theoretisch en afgeleid uit de geschriften van Galenus van Pergamum, die in de 2e eeuw n. Chr. te Rome leerde en practiseerde. Het „Galenus dixit” was de grondwet, waaruit heel de medische wetenschap werd afgeleid en men voelde niet alleen geen behoefte aan een aanschouwelijk onderzoek, maar de doctores medicinarum achtten het bovendien beneden hun waardigheid het mes ter hand te nemen „tenzij om hun vlees te snijden”, gelijk Vesalius schreef; het mes toch was van ouds het gereedschap van het verenigd gilde der barbiers en in de practijk van het vak opgeleide heelmeesters of chirurgijns. De roem met die waan gebroken te hebben komt toe aan den bovengenoemden Zuid-Nederlander Andreas Vesalius, die, meer avontuurlijk genie dan kamergeleerde, ook de beschuldiging van lijkenschennis durfde trotseren door van de Leuvense galg de gehangenen te stelen en de stad binnen te smokkelen voor zijn eerste sectie. Lijkopening immers was in de middeleeuwen door kerkelijke en wereldlijke overheid verboden. In de Nederlanden hief Philips II dat verbod in 1555 op voor zover het de lijken van terechtgestelden betrof. Mogelijk ter wille van Vesalius, die enige tijd zijn lijfarts is geweest”.

Nu vermeldt „Time” dat de meesterlijke kopergravures voor „De Humani Corporis Fabrica” worden toegeschreven aan Jan van Calcar, Vlaming en leerling van Titian.

Dit klinkt voorlopig te wonderlijk om juist te lijken.

Want Jan Joest van Calcar zou geboren zijn in het Neder-Rijngebied in het plaatsje Calcar of in het daarbij gelegen Wezel; óf anders in Haarlem, Holland. Dit laatste acht men waarschijnlijker, omdat hij ook dikwijls Jan Joest van Holland wordt genoemd. Hij heeft later in Haarlem een huis gekocht en er een beeld in de Sint Bavogepolychromeerd (1515).

Maar in Calcar is hij zeker ook geweest, daar heeft hij in de om haar laat-gothieke kunstschatten beroemde (naar ik hoop nu eens niet gebombardeerde) Sint Nicolaaskerk een twintigtal altaartaferelen geschilderd.

Hierin liggen dus geen redenen Jan van Calcar een Vlaming te noemen. Wel zou het karakter van zijn werk bij dat van H. Bosch' en v. d. Goes' werk passen en men vraagt zich af, of Jan Joest in Antwerpen is opgeleid.

Friedlander stelde een achttal panelen in Palencia, Spanje, op zijn naam, maar is dit alleen niet onvoldoende om hem tot leerling van Titian te maken? Titian was trouwens een vijftien jaar jonger dan Jan Joest van Holland.

Dit gaat nog, Vlaming of Hollander maakt niet veel uit; en men kan van een jonger mens ook leren. Maar moeilijker wordt de combinatie van de mededeling in de Kath. Encycl. dat Jan Joest, blijkens zijn werk, geringe ontleedkundige kennis bezat met het gegeven in „Time” dat hij de illustrator van de beroemde anatomische atlas van Vesalius was! Onmogelijk wordt de situatie in het aangezicht van het sterfjaar van Jan Joest van Calcar: 1519. Is dit waar, dan stierf de tekenaar vóór Vesalius vijf jaar oud was en zeker niet op de hoogte met geneeskunde.

Er wringt hier iets in de gegevens!

* * *

Tot zover enkele opmerkingen bij het „Art”-artikel van „Time”.

Maar ook de, over het algemeen feitelijk waarschijnlijk wel juiste, mededelingen in de Kath. Encycl. vragen om kritiek.

Het is haar van groot voordeel door zowel Zuid-Nederlandse als Noord-Nederlandse geleerden te zijn samengesteld, maar ook dit is blijkbaar nog niet toereikend om alle door de staatkundige tweeledigheid van het Nederlandse cultuurgebied ontstane wanbegrippen te corrigeren.

De Kath. Encycl. herkent enerzijds in het werk van van Calcar duidelijke „Hollandse" karaktertrekken, maar ziet zich anderzijds genoodzaakt hem een opleiding in Antwerpen toe te schrijven met als enige reden dat zijn werk zo lijkt op het werk van de „Vlaamse" primitieven. Het is duidelijk, dat dit een constructie voortkomend uit een wanbegrip is. Men construeert een Hollands naast een Vlaams cultuurkarakter om overeenkomsten te verklaren.

Hoe gemakkelijk men begrippen projecteert, die het gevolg zijn van jongere toestanden, in oudere tijdperken: Ik moest onlangs het sterke staaltje tegenkomen in de overigens fraaie Algemene Muziekgeschiedenis van Smijers e.a. dat R. Lenaerts (ook medewerker aan de Kath. Encycl.) een hoofdstuk van zijn afdeling noemde „Tijdgenoten van Sweelinck in Holland en België". Deze terminologie is niet alleen te gemoedelijk door het woordje Holland, ze is voor een historicus te gek door het woordje België. Al stamt de term Belgica al van de Romeinen, België was ten tijde van Sweelinck nog niet het begrip, en nog twee eeuwen niet, dat Lenaerts ermee bedoelt. Hij bedoelt: In tegenwoordig Nederland en België, of in: De Nederlanden, als hij tot aan de Franse cultuurgrens wil gaan. Het schrijven van geschiedenis der cultuur met een zij-oogje op de staten blijft een hinderlijke geschiedenis. Het is toch onaangenaam, als Beethoven en Mozart niet in één adem mogen worden genoemd, omdat de een Duits sprak van boven de grens (Bonn's) en de ander van onder de grens! Of als men de Finse epen der Kalewala weer in twee stukken moet delen: 1. De Finse zangen uit Rusland (het grootste deel), 2. De Finse zangen uit Finland (het kleinste deel)?

Bij ons: Het gevoel apart-te-moeten-staan, en dáárin zijn waardigheid te vinden, om daarna pas onderlinge overeenkomst te zien, beheerst de, beide Nederlands sprekende „Hollander" en „Belg" zozeer, dat zelfs de één-eiïge tweelingen, welke zij historisch hebben voortgebracht verschillend worden ge-etiquetteerd, de één als: Hollands met Vlaamse inslag, de ander als: Vlaams met Hollandse trekken.

* * *

Op zoek naar meer gegevens over Jan van Calcar - en op Curaçao dùs terechtkomend in Engelse literatuur - werd ik verrast door het feit dat de auteurs van „The story of art", Halcyon House, New-York 1940, Regina Shoolman and Charles Slatkin bekend waren met onzen Geyl. De verklaring moeten wij misschien daar zoeken, dat Geyl een leerstoel had in Londen. In ieder geval het was een verrassing in het boek zijn tekst te lezen: „Industrialization brought the usual evils in its train: a swarming proletariat without property or culture, horrible living conditions, child labor recruited even from the orphanages, etc.

Dit over onze al te „Gouden" Eeuw. Ook onze Vaderlandse Geschiedenisschoolboekjes kunnen van dit citaat leren! Trouwens Shoolman en Slatkin's hele afdeling „The Art of the low countries" doet het beter dan menige Vaderlandse schets, over onze primitieve en klassieke schilderkunst. Mij tenminste boeit meer dan zoete loftakken het volgende paar wortels: „No school has given rise to more controversial criticism than that of the Dutch masters. The last of the great schools, perhaps the most original, certainly the most local, the French critic, Fromentin, calls it. But Mr. Sheldon Cheney says that „aside from the works of one genius", the Dutch school is „the most prosaic, unexciting and earth bound in the annals of greatly celebrated art". He singles out the genius of Rembrandt [1]) and „the exquisite but pale glow of Vermeer's artistry". And he dismisses the rest: „All the others together - there are many of these Dutch painters, as befits democracy - emit only a dull routine and almost negligible light". And Mr. Thomas Craven observes that „Dutch painting is perfect within its own limits, but the nature of its perfection is not consistent with an art of the deepest emotions and the richest experiences".

Maar één ding hebben ook deze schrijvers Shoolman en Slatkin van Geyl niet geleerd: de eenheid der ene Nederlandse kunst der primitieven! Naar aanleiding van een fraaie tentoonstelling van Noord-Nederlandse primitieven aangelegd door

[1]) Burckhardt. die die prachtige Rubens-biografie schreef, de grote Renaissance kenner, gaat nog verder en begrijpt bij God niet wat men in Rembrandt ziet!!!

den nu beruchten Hannema heeft P. Geyl de kunstcritici getart steekhoudende karakterverschillen te demonstreren tussen deze Noord-Nederlandse primitieven en de Vlaamse primitieven. De vlucht in het „stamverwant” toonde Geyl overtuigend aan en hij nodigde de beoordeelaars van schilderwerk beleefd uit geen verwarrende scheidingen in de middeleeuwse cultuur der Nederlanden te handhaven.

Aan de aantekening in de Kath. Encycl. over Jan van Calcar meen ik te zien, dat het artikel van P. Geyl in de Telegraaf, overgenomen in zijn **„Kernproblemen van onze Geschiedenis”**, ook bij ons (laat staan bij de Amerikanen) niet overal is doorgedrongen.

Het troost mij altijd dat onze letterkundigen hun geschiedenis giftiger, maar beter schrijven. Zij vermoorden U, als U Hadewich - en Karel van de Woestijne in een aparte „Vlaamse kast” wilt opsluiten, met Breero in een andere kast, terwijl hij droefgeestig zit te kijken naar de Reinaert, die onder de eerste kast ligt, terwijl Joost van den Vondele tussen de beide kasten heen en weer springt. Alleen de letterkundigen zullen zich er niet druk om maken als straks de tot nog toe onbekende dichter van ons Wilhelmus zich ontpopt ....als Vlaming!

C. J. H. Engels.

BLOEMENVELD

Hier is het bloemenveld.
Geen modderige straat
Of vuile wegen
Geen norsch gelaat
Of mieserige regen
Geen ontevreden gerucht
Geen grauwe lucht.
Hier zijn de bloemen.

Blauw, blauw is de lucht
Verrassend de zon.........
En al, waarnaar ik heb gezucht
En alles wat ik wenschen kon,
Wordt als wonder mij verteld
In kleur van bloementaal,
In pracht van haar verhaal.

Hier is het wonder van de kleur
Gods eigen droom,
Zijn stralend gedicht:
Bloemen omhoog gericht
Naar het licht, naar het licht!
Zang van kleur
Lied van hemelgeur,
Geopenbaard
Gegroeid uit de aard;
Blijde tulpen in een rij
Blauwe hyacinthen aan haar zij
Narcissen wit,
Narcissen geel
Onnoembaar veel.
Kleur als muziek
Van violen, trompetten,
Fluiten en clarinetten:
Symfonie
Van het almachtig Genie.
Bloemen, bloemen, bloemen.

— — — — — — — — — — —
— — — — — — — — — — —
— — — — — — — — — — —
— — — — — — — — — — —

Hier is een slagveld
Met witte gelaten.
Hier liggen dooden
En ledematen.........
Vlekken van bloed
Op grond als roet.
Hier heeft Hollands bloem gebloed
Ach! witte narcissen,
Ach, hyacinthen
Tulpen, levenswarme tinten
Door den Dood vertreden,
Van de aarde weggesneden.
Bloemen, ach bloemen.
Ach bloemen!

Hier wàs het bloemenveld
Maar nu is de lucht weer grauw:
Wordt ze ooit weer blauw?
De lucht is als lood,
Vaal als de dood:
Is Holland dood?.........
Zooals een zon, die ondergaat,
Met al haar pracht ten gronde gaat.
Maar uit den vlammen-gloed
Nog roept:
Ik kom weer, houdt moed!
Ik kom terug.
Morgen, morgen,
Ik **kom** terug!

Ds. G. E. Alers.
Aruba

AFDEELINGEN

JAARVERSLAG

van de verrichtingen van het

ALGEMEEN NEDERLANDSCH VERBOND.

Afd.: ARUBA (N. W. I.)

gedurende het jaar 1942.

In de samenstelling van het bestuur kwam gedurende het verslagjaar geen verandering:

Dr. W. L.Harmsen — voorzitter
John G. Eman — onder-voorzitter
H. A. Hessling — 1e secretaris
Hubert Oduber — 2e secretaris
N. F. Ronday — 1e penningmeester
Godfried Croes — 2e penningmeester
Th. M. M. Bartel)
L. A. C. Lacle) commissarissen
Th. Hese)

Bestuursvergaderingen:

Deze hadden plaats op 17 Maart, 3 Juli, 10 Augustus, 16 September en 20 October.

Ledenvergadering:

Deze werd gehouden op 28 September. De aftredende bestuursleden John G. Eman, N. F. Ronday en Th. Hese werden zonder hoofdelijke stemming herkozen.

Instelling Advies-Commissie A. N. V. gebouw:

Deze commissie, bestaande uit de heeren J. Pauw, Mr. F. Frerker, N. Schuit, M. J. Fokkers, P. Wurtz en den bestuursafgevaardigde H. A. Hessling, tot taak hebbende „het bestudeeren van het plan inzake de oprichting van een A. N. V. gebouw op Aruba, op basis van een bedrag van *f* 42000.—, zijnde de spaargelden over de jaren 1932/1941", werd ingesteld op verzoek van de leden op de algemeene ledenvergadering van 3 November 1941.

De commissie heeft op 2 Juli 1942 aan het bestuur schriftelijk verslag uitgebracht en kwam tot de volgende slotsom:

1e. dat met de bestaande middelen het beoogde doel niet kan worden bereikt;
2e. dat het optrekken van een bescheiden vereenigingslokaal annex boekerij, niet zal beantwoorden aan het hoofddoel, d.i. een vereenigingscentrum op Aruba ter bevordering van de Nederlandsche cultuur;
3e. dat de slot-conclusie van de commissie in negatieven zin moet luiden.

Verbondsgebouw:

In aansluiting op ons verzoekschrift van 29 Juni 1941, heeft het dagelijksch bestuur een onderhoud mogen hebben met den Landvoogd op 2 Februari 1942, terzake het gevraagde voorschot van *f* 45000.—, welk onderhoud is bevestigd bij verzoekschrift van 1 Maart 1942 aan Z. E. den Gouverneur van Curaçao.

Op 6 Juni 1942 heeft ons bestuur met eenige Statenleden dit onderwerp mogen bespreken en nader uiteengezet in een verzoekschrift dd. 11 Juni 1942 aan de Staten van Curaçao.

Het resultaat van het bovenstaande is, dat door den Landvoogd op de Curaçaosche begrooting voor het jaar 1943 onder artikel 126 een voorschot van *f* 45000.— is gebracht, welke post door de Staten is aangenomen.

Loterijbond „Fortuna":

Bij Gouverneurs beschikking dd. 20 Januari 1942 no. 6170 werd aan onze afdeeling over het verslagjaar 2.5. aandeel in de netto winst van de door den Loterijbond „Fortuna" te houden geldloterijen, toegewezen, met bepaling, dat 2 aandeelen zullen worden gebruikt ter versterking van het „bouwfonds" voor een eigen lokaal.

Aruba en het „Curaçaosch Neerlandia".

Op initiatief van den secretaris nam het bestuur der afdeeling op 10 Augustus 1942 een „motie" aan, bevattende de uitgave van het Curaçaosche „Neerlandia" op hoogen prijs te stellen en handhaving daarvan na den vrede naast het Haagsche „Neerlandia", zulks ter bovordering van de uitwisseling van gedachten tusschen de Nederlandsche Antillen en de Nederlandsche nederzettingen in Noord-Centraal en Zuid-Amerika eenerzijds en Nederland in Europa anderzijds, daarmede dienende de Nederlandsche zaak.

Voorts het Groepsbestuur te Curaçao te blijven erkennen als **tijdelijk Hoofdbestuur**, totdat de gelegenheid bestaat het Hoofdbestuur te 's-Gravenhage als zoodanig wederom te erkennen.

Zie „Neerlandia" van Augustus/September 1942.

Tooneelgroep A. N. V.

„Tropenandel" van Henri van Wermeskerken.

Een zeer geslaagde opvoering van dit stuk had plaats op 7 Februari 1942 in het „Rialto" theater.

Spelers: Willy Kemmink-Peterson, Fransje

Schendstok-Maessen, Eva Harmsen-Kuiler, Iet Couzy-van Hooydonk, Lien Wurtz-Knape, Maarten Noot, Theo Hese, Piet Wurtz, Nico Redeker, Jan van Heeswyk. REGIE: Jan Pauw.

Zie „Neerlandia" van Mei 1942.

Een tweede geslaagde opvoering werd gegeven op 5 Mei voor de opvarenden van een van H. M. oorlogsschepen en onze soldaten.

„Een ideaal echtgenoot" van Oscar Wilde

Een uitstekende opvoering van dit stuk werd gegeven in het „Rialto" theater op 24 October 1942.

Spelers: Eva Harmsen-Kuiler, Freda Bronkhuyzen-Zandvoort, Trudi le Poole-vander Jagt, Lien Wurtz-Knape, Toos van Erp-Keyzer, Iet Couzy-van Hooydonk, Henk Hessling, Theo Hese, Piet Wurtz, Nico Redeker, Martin Gruter, Rudolf le Poole, Johan Goslinga, Jan Spigt. **Figuranten:** Clasina Boom-Gravenhorst, Winnie Karner-Chumaceiro, Frans Karner. De voortreffelijke REGIE was wederom in handen van Jan Pauw.

Zie „Neerlandia" van Januari 1943.

Een tweede geslaagde opvoering van dit stuk had plaats in de Stadsschouwburg „Roxy" te Willemstad op Curaçao op 20 November 1942.

Het A. N. V. en de Nederlandsche Militairen:

Op 31 Augustus bood het bestuur, bij monde van den voorzitter, kamerspelen aan t.b.v. de militairen, welke dankbaar werden aanvaard door den Commandant der Nederlandsche Troepen. (Zie „Neerlandia" Januari 1943.)

31 Augustus:

In „Rialto" werd een herdenkingsavond belegd, bij welke gelegenheid de voorzitter, Dr. W. L. Hrmsen, een prachtige openingsrede hield. De gast-spreker van den avond was Mr. E. Elias, Hoofd van den G. P. D. te Curaçao, die een belangwekkende rede hield over het onderwerp: „Onze groote Koningin". Nederlandsche liederen werden gezongen door mevrouw F. C. Bronkhuyzen-Zandvoort; muziek werd gespeeld door mevrouw E. Harmsen-Kuiler, Max Tak en Teun Don. De avond werd besloten met het vertoonen van twee passende rolprenten: een over Curaçao en een over Nederland. Een prachtavond.

Zie „Neerlandia" van Januari 1943.

Piano-Recital door Teun Don:

Onder de bescherming van het A. N. V. gaf deze Nederlandsche toonkunstenaar een geslaagd concert op Zondagmiddag 13 September 1942 in het „Rialto" theater. Zie „Neerlandia" Januari 1943.

Werk onder de Jeugd:

25 November werd voor de schooljeugd in het „Rialto" theater een „Neerlandia" middag gehouden en werden de „Neerlandia" prijzen uitgereikt aan de leerlingen, die in 1941 en 1942 de beste resultaten hadden bereikt in de Moedertaal.

Zie „Neerlandia" over Januari 1943.

Een woord van dank aan het adres van het onderwijzend personeel voor de verleende medewerking is hier op zijn plaats.

St. Nicolaasfeest:

In weerwil van den oorlog en de moeilijke vervoergelegenheid was de goede oude Sint toch uit Spanje naar Aruba gekomen. De zaal was keurig versierd door den heer Kemmink en de kinderen hadden een genotvollen middag, velen met hun ouders.

Zie „Neerlandia" van Januari 1943.

Van de leden:

Gedicht „Zondagmiddag in September" door H. A. J. Gijsen.
Zie „Neerlandia" Augustus/September.
Gedicht „Herfstavond" in September door H. A. J. Gijsen.
Zie „Neerlandia" November 1942.

Het bestuur richt hierbij een openlijk woord van dank aan het adres van **Teun Don** voor allen steun, welken hij het A. N. V. heeft gegeven gedurende zijn verblijf op Aruba.

Men zou ons van nalatigheid kunnen betichten, indien wij niet eveneens woorden van dank richtten aan de dames H. Frerker-Kampstra, S. J. van der Endt-Alkema en de heeren J. Adriaans, Ruurd Keegstra, Jelle Bootsma, Barend Stracke en Henk Kemmink voor hun arbeid in het belang van de Tooneelgroep van het A. N. V. verricht.

Wij hopen daarbij niemand te hebben vergeten.

„Het was in een woord àf en de volle zaal heeft genoten" (Redactie „Neerlandia" Januari 1943).

Dank wordt hierbij nogmaals gebracht aan het Groepsbestuur te Curaçao voor de hartelijke medewerking, waardoor opvoering mogelijk is gemaakt.

Het bestuur van het A. N. V. dankt den regisseur en de spelers, die in het verslagjaar wederom zooveel werk hebben verzet, teneinde den leden die schoone Nederlandsche kunst-avonden te kunnen bieden.

Ledental:

Eind 1941	212
afgeschreven in 1942	5
ingeschreven in 1942	31
Eind 1942	238

Namens het bestuur van het Alg. Nederl. Verbond, Afdeeling: Aruba,

H. A. Hessling
secretaris.

NIEUWE LEDEN

Afdeeling Aruba.

C. R. Arends	Oranjestad
G. van der Berg	„
H. van Bodegom	„
A. de Boer	St. Nicolaas
A. Bouman	Oranjestad
Jan Brouwers	„
M. F. van Drie	„
Mej. A. M. Fingal	„
M. J. ten Houten de Lange	„
H. Oppenhuizen	„
H. de Pauw	„
G. de Ries	St. Nicolaas

LITANIE VAN GROTE ZIELEN.

De oorlog doet denken, de oorlog doet zuchten: „Wat zal er van ons land overblijven?" Het is daarom goed in het verleden terug te blikken en te zien wat voor formaat mensen ons land heeft voortgebracht.

De keizer van China Kang Hi stelde in het jaar 1660 te Peking Pater **Verbiest** S. J. aan tot algemeen leraar in de mathematische vakken.

Pastoor **Verbraak** hield tijdens de oorlogskoorts in Atjeh het moreel der Nederlandse troepen hoog. Vraag het maar aan de oude Indië - gangers.

Kent U het werk der **missionarissen** in Guinea, die de stam van de Kaja - Kaja's door snel geneeskundig ingrijpen voor de ondergang behoedden?

Dertig jaar lang leefde er op Borneo bij de Dajaks een Amsterdammer, Pater **Westerwoud,** schijnbaar zonder succes, doch wiens werk voor de beschaving in de echte zin niet te onderschatten valt.

Enkele jaren terug vierden de nakomelingen van de Indianen van het Rotsgebergte in Amerika groot feest ter herdenking van Pater **de Smet,** den Hollander, die de grote beschermer genoemd moet worden van de Amerikaanse Indianen.

Heribert Rosweyde van Utrecht zette Bolland tot de critische hagiographie aan, een stap van geweldige betekenis in de moderne geschiedschrijving.

Mgr. Niewindt op Curaçao was een man met frisse ideeën. Vóór de emancipatie vroeg hij om grond rond de kerken, om onmiddellijk na de vrijmaking der slaven over te kunnen gaan tot de bouw van dorpen. Hij kreeg het niet, en daarom heeft Curaçao nog geen dorpen met iets, dat een kom of brink genoemd zou kunnen worden. De huizen staan maar in het wild verspreid. Het zou voor school en kerk, dokter en vroedvrouw dè oplossing geweest zijn. Men was niet zo ver als Mgr. Niewindt.

Kent U Pastoor **Schrant,** die in het begin van de vorige eeuw een prijsvraag won, uitgeschreven door het „Nut" over het belang van lichamelijke opvoeding? Dat was even modern! Nu nòg modern.

Kardinaal **van Rossum** heeft als kardinaal, „de rode Paus", de organisatie in de Katholieke Kerk ter hand genomen op een wijze, die ieder, nog eeuwen lang zal bewonderen

Weet U dat in de tijd, dat de Paters Jezuiten overal werden verdreven, in Wit Rusland een Amsterdams student aankwam, die in die moeilijke tijd generaal van de gehate orde werd? Daar moet een diplomatisch talent in **Pater . Roothaan** gescholen hebben.

De Nederlanden hebben mensen van formaat aan de wereld gegeven, mensen, die, of ze nu bruggenbouwer zijn als de Dominicaner broeder **Frans Roman** uit Gent, die de Maasbrug bouwde en voor Lodewijk de XIV Parijs met St. Germain verbond, of martelaar zijn als een Mgr. **Hamer** uit Nijmegen, die de gruwelen moest ondergaan van de Boksers in China, onze bewondering afdwingen en meer nog, liefde vragen voor het volk langs de zee, dat zulke mannen voortbracht.

Pater Brada.

BIJ ONS GEDICHT

Censuur in de Franse Tijd.

Het was de tiende Januari van het donkere jaar 1811. Een half jaar tevoren was Nederland, toen het **Koninkrijk Holland** geheten, ingelijfd bij Frankrijk. Steeds hoger scheen de ster des machtigen Keizers te stijgen. Maar wie er aan wanhoopte, dat tòch eens, ondanks alle uiterlijke voortekenen, het geliefde Vaderland zijn onafhankelijkheid herwinnen zou, **niet** Willem Bilderdijk. Voor de Hollandsche Maatschappij van Kunsten en Wetenschappen treedt hij op........., de door velen gehate, door enkelen hoog geëerde, door allen om zijn bezieling bewonderde.........

In zijn lied klinkt de droeve toon van smart over Hollands ondergang:

„.........Ik zag een morgenrood van nieuwen bloei ontloken!
Een dag beloven - ach! van redding, ja, van roem!

Maar laas! die zon bezweek: Des noodlots ijz'ren doem
Klonk door de ruimte en sprak: „Zij Hollands naam verdwenen,
Wat bleef mij sinds dat uur, wat kon ik meer dan weenen!
De naam van 't Vaderland, van Holland is geweest!"

„Zo hadden zijn toehoorders het meer gehoord. In die toon hadden ook anderen gezongen; die toon leefde in hun hart. Maar ongehoord was, wat daarop onmiddellijk volgde, ongehoord omdat het kwam uit de bezielde borst van den gelovigen dichter, die iets kon aanschouwen van de onzienlijke dingen en daarom voortgaan in profetische geestdrift:

Ach, de dagen
Onzer plagen
Lieve broeders, gaan voorbij.

„Met verbazing, vreugde en ontroering hoorden de toeschouwers het aan. Op het lied volgde een grote stilte. Niemand durfde applaudiseren, ternauwernood durfde men erkennen, dat men in de vergadering van de Hollandsche Maatschappij geweest was. Maar al verbood de censuur het drukken van dit vers, het was niet nodig, het gedrukt voor zich te hebben. Allerlei coupletten hadden zich vastgenageld in de geheugens en als straks de nood nog groter werd, klonk het troostend in menig gezin:

„Wat verschijne,
Wat verdwijne,
't Hangt niet aan een los geval

En hoopvol fluisterde men elkaar toe:

Deez' ellenden
Gaan volenden
En verpletterd wordt het juk" [1])

* * *

In onze aflevering van Februari 1942 namen we een gedeelte over uit **„De Hollandsche Natie"**, het befaamde gedicht van **J. F. Helmers**, die oòk zich als een moedig vaderlander deed kennen, toen de druk en de nood op hun hoogst gestegen waren.

Evenals het ons nu verbaast en tegelijkertijd met de warmste bewondering vervult, dat zovele sluikbladen in Nederland gedrukt en verspreid kunnen worden, evenzo vragen we ons af, hoe het toen, 130 jaar geleden mogelijk was, dat zulke gedichten, als die van Bilderdijk en van Helmers voorgedragen of gedrukt konden worden.

Wat het laatste betreft: de censuur was niet gemakkelijk en ook „De Hollandsche Natie" moest hier en daar terdege bijgewerkt worden, voor het verschijnen mocht.

In het laatste gedeelte, dat juist handelt over het verlies der onafhankelijkheid, laat Helmers den groten dichter **Vondel** naar voren treden en hem, den beroemdsten, den vrijheidlievendsten, den onversaagdsten, zeggen, wat de toekomst brengen zal:

„......Ik zie, een nieuwe zon rijst uit de onstuime waat'ren,
Zij schiet haar stralen af op Neerland: donders klaat'ren,
En bliksems schieten neer! de welvaart wordt hersteld!
De gouden korenaar golft op het jeugdig veld!
't Land wordt gezuiverd van ongediert! de stralen
Der nieuwgeboren zon bezielen veld en dalen!
Ja, de afgemartelde aard schept adem, en 't heelal
Herkent weer Nederland, gelouterd door zijn val.
De handel komt! de vrêe omsluit weer Hollands stranden!
Zijn vlag snelt onverlet naar Oost- en Wester-stranden!
Elk durft weer denken! durft weer spreken! en's Lands Leeuw
Herneemt zijn oude kracht als in der Vaad'ren Eeuw!"

Vooral de door ons vetgedrukte regels konden natuurlijk niet door de beugel en Helmers veranderde het laatste gedeelte dan ook aldus:

„De gouden korenaar golft op het jeugdig veld!
De handel komt! de vrede keert: de gouden stralen
Der nieuwgeboren zon bezielen veld en dalen!
Ja, de afgemartelde aard schept adem **en 't heelal**
Herkent weer Nederland, gelouterd door zijn val!

Nog keek de censor wantrouwig. Wat betekende die laatste regel:

„Herkent weer Nederland, gelouterd door zijn val!"

Kon men daar niet uit lezen, dat Nederland als zelfstandige staat herrijzen zou? En diè gedachte mocht toch geen voet gegeven worden. Daarom moest van den censor deze „verklarende" noot toegevoegd worden:

„Ja, ons ongelukkig vaderland zal door deszelfs val gelouterd, **herrijzen,** eene nieuwe bestemming valt aan hetzelve te beurt en de zon, door Vondel voorspeldt, is opgegaan van het steeds merkwaardige oogenblik af, **hetwelk ons Lot met dat van het Fransche Rijk heeft verbonden".**

Of de censuur haar doel bereikt heeft met deze verklaring, vermenen wij te mogen betwijfelen...

[1]) Uit: „Neerlands onafhankelijkheid hersteld" van Dr. J. R. Callenbach.

Dit nieuws, oud voor de meesten onzer lezers, is bestemd voor hen, die, ver weg, op eenzame posten, weinig of niets over Nederland lezen.

Maar ook geeft het, voor later, een beknopt overzicht over hetgeen ons van de gebeurtenissen en de toestand in Nederland in deze tijden bekend werd.

School en kerk: Vertegenwoordigers van Nederlandse studenten hebben een open brief gericht tot secretaris-generaal Jan Smit, waarin zij hem niet meer of minder vragen dan dat hij zal afzien van compromissen met de Duitsers! Zij schrijven: Wij hebben er nooit naar gestreefd onze universiteiten te doen sluiten, alleen maar met de bedoeling wanorde te verwekken, doch wij hebben het altijd gedurfd de gevolgen van deze sluitingen voor onze rekening te nemen, wanneer wij van oordeel waren, dat de waardigheid der Nederlandse universiteiten werd aangerand. Daar de vijand ons land slechts met een geringe krijgsmacht bezet houdt, zijn wanordelijkheden voor hem gevaarlijker dan voor ons. En nu het zo ongeveer bekend is, hoe gering de bezetting is, zal het U wel duidelijk zijn geworden, hoe fataal uw politiek van concessies is. Onze enige bedoeling is ons gezichtspunt tegenover het uwe te plaatsen. Tenslotte zullen het het Nederlandse volk en de Nederlandse regering zijn, die een oordeel zullen uitspreken over U en uw daden".

— Minister Mr. J. A. W. Burger hield te Londen voor de vereniging Pro Patria een rede, waarin hij wees op het enorme belang der kerken in Nederland onder de vijandelijke verdrukking: „Ofschoon de Duitsers zeggen, dat de kerken zich op politiek terrein hebben, begeven, is dit niet waar. Zij zijn zuiver religieus. Dat is juist haar enorme kracht".

De geest des volks: De schrijver Jan de Hartog heeft in Londen nog verteld: Er worden toneelstukken vertoond en declamatie-avonden gehouden op geheime plaatsen voor een zeer heterogeen patriottisch publiek van arbeiders, intellectuelen en allerlei soorten mensen. Dit geschiedt veelal door de beste toneelspelers van Nederland, wier namen natuurlijk niet kunnen worden openbaar gemaakt. Zij stellen hun leven hiermede in de waagschaal.

Jan de Hartog zegt het, maar wij vinden het toch wel vreemd, dat dàt nog mogelijk is! (Red).

— „Volk en Vaderland" klaagt over een nieuw stukje Nederlandse zenuwenoorlog tegen de Duitsers. In een winkel in den Haag ligt een groot anker in de uitstalkast en daarbij staat een bordje met: „Wie wind zaait, zal storm oogsten". In de boekwinkel van Lintveld aan de Middenweg te Amsterdam staan — tussen de boeken — bordjes met de volgende opschriften: „Alles sal reg kom", en „Wanneer de nood het hoogst is, is de redding nabij". Ieder bordje vertoont een leeuw en het wapen van Oranje. Vova merkt nijdig op: „Dit is nu een voorbeeld van een Nederlandse demonstratie, nu Europa op de drempel der eindbeslissing staat".

Hoe die uit zal vallen, zet Vova er liever maar niet meer bij.........(Red.)

Allerlei:

— Het nazi-blad „De Storm" schreef: „De Britten zijn altijd standvastig. Zij bleven standvastig, toen Frankrijk viel. Zij bleven standvastig, toen bommen op Engeland neerregenden. Waar halen de Engelsen hun moed vandaan? Het antwoord is: zij zijn van Germaansen bloede".

Zo kunnen de Edelgermanen later toch in elk geval beweren, dat tenslotte het Germàanse bloed het gewonnen heeft! (Red.)

— De Duitsers hebben nu weer iets nieuws bedacht om tegen te gaan, dat Nederlanders zich in groten getale — volgens de Duitsers: in ontstellend groten getale — aan de arbeid in Duitsland onttrekken. Zij houden nu op onverwachte ogenblikken en plaatsen hele treinen aan en gaan de reizigers op nauwkeurige en langdurige wijze onderzoeken en ondervragen. Een pas in Londen aangekomen Engelandvaarder zeide: „Er is vrijwel geen enkele Nederlander, die zich niet op de een of andere wijze „schuldig" gevoelt aan een of andere anti-Duitse daad; en daarom voelt niemand zich bij deze controle op zijn gemak". Dezelfde Engelandvaarder vertelde, dat hij zelf in het treintje van Gouda naar Utrecht zat, toen ergens onderweg de zaak werd aangehouden en onderzocht, midden tussen twee stations in. De passagiers moesten buiten, naast de rails, in een lange rij gaan staan en hun zakken ledigen op een grote tafel, terwijl Duitse politiemannen hen van het hoofd tot de voeten aan den lijve onderzochten. Wie verdacht werden, werden in een autobus geladen en weggereden. Verschillenden van ons hadden valse papieren bij zich, maar wisten er toch doorheen te slippen dank zij de domheid veler dezer Duitse politiemannen, wier intelligentie omgekeerd evenredig is met de mate van hun onbeschoftheid en wreedheid. Ook aan de stations hebben zulke onderzoekingen plaats die uitmunten door ruwheid, op een wijze, die voor iedereen, die eraan onderworpen wordt, een geestelijke marteling is.

BEMOEDIGING

Willem Bilderdijk
1756-1831.

Ach, de dagen
Onzer plagen
Lieve broeders, gaan voorbij;
Uit het duister
Rijst de luister
Van een nieuwe heerschappij.

'k Zie de kimmen
Reeds ontglimmen
Van een nieuw, een Godlijk licht!
Op de randen
Dezer stranden
Straalt zijn glans mij in 't gezicht.

'k Heb 't vallen
Van Uw wallen
Hollands Ilium, voorspeld
'k Zag het blaken
Van uw daken,
En uw Hectors neergeveld.

De ingewanden
Voelde ik branden
En verteren in de vlam;
'k Riep, ik weende,
Ja, 'k versteende;
Maar de dag des jammers kwam.

Doch, verduren
Wij deze uren!
O, de toekomst brengt ons troost,
Trojes vallen
Schiep de wallen
Van oud Romes heldenkroost.

Wat verschijne,
Wat verdwijne,
't Hangt niet aan een los geval.
In 't verleden
Ligt het heden
In het nu, wat worden zal.

Opgaan, blinken
En verzinken
Is het lot van ied'ren dag;
En wij allen
Moeten vallen,
Wie zijn licht beschijnen mag.

Of de kronen
Luister tonen,
Volken, Staten bloeiend staan,
Langer stonde
Duurt hun ronde
Maar hun avond spoedt toch aan.

Doch de dampen
Dezer rampen
Doch de nevels dezer nacht
Zullen breken
Bij 't ontsteken
Van de dag, waarop zij wacht.

Mocht mijn lippen
Dat ontglippen
Wat mijn brekend oog hier ziet!
Mocht ik 't zingen,
En mij dringen
Door dit wemelend verschiet.

Ja, zij zullen
Zich vervullen
Deze tijden van geluk!
Deez' ellenden
Gaan volenden;
En verpletterd wordt het juk.

Holland leeft weer!
Holland streeft weer,
Met zijn afgelegde vlag,
Door de boorden
Van het Noorden
Naar den ongeboren dag.

Holland groeit weer!
Holland bloeit weer!
Hollands naam is weer hersteld!
Holland, uit zijn stof verrezen
Zal opnieuw ons Holland wezen
Stervend heb ik 't U vermeld!

o o o

DRUKKERIJ BLOK